

ಆನೆ ಮೊಗಸಾಲೆ

ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಅಭಾವ ಎದುರಾದಾಗ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಹವಾಮಾನ ಕಾಡಿದಾಗ, ಋತುಮಾನ ಬದಲಾದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಆನೆಗಳು, ತಮ್ಮ ಗೃಹ ವಲಯದ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಥದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ವನ್ಯಜೀವಿ ತಜ್ಞರು ಆ ದಾರಿಯನ್ನೇ 'ಆನೆ ಮೊಗಸಾಲೆ', 'ಆನೆಪಥ' ಅಥವಾ 'ಎಲಿಫಂಟ್ ಕಾರಿಡಾರ್' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು, ತಳಿ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಈ 'ಆನೆ ಮೊಗಸಾಲೆ'ಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಗೃಹ ವಲಯಗಳ ನಡುವಿನ ಆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದುಹೋದರೆ ಗಜ ಸಂತತಿಯೇ ಗಂಡಾಂತರ ಎದುರಿಸಲಿದೆ. (ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಆನೆಯನ್ನು ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.)

'ನೀಲಗಿರಿ ಜೈವಿಕ ವಲಯದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವೇ 5,500 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಯಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶ ಕೂಡ ಒಂದೇ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಗಜಪಥ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿ ಟಾರು ರಸ್ತೆಗಳೂ ಬಂದಿವೆ' ಎಂದೆನ್ನುವ ವನ್ಯಜೀವಿತಜ್ಞ ಕೃಪಾಕರ, ಕಾಡಿನೊಳಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

'ಆನೆಗಳು ಸಹ ಪ್ರಕೃತಿ ಒಡ್ಡುವಂತಹ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಸದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ತುಂಬುವಂತಹ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ

ಕಾಡುಬೇಕು. ಅಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮೃಗಾಲಯದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಆಗಾಗ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಣ್ಣ ಸೋಂಕು ತಗಲಿದರೂ ಸಾಕು, ಅವುಗಳು ನಲುಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಆವಾಸಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಒಡ್ಡುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರು.

'ವಂಶವೃಕ್ಷದ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾಡು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಆನೆಗಳು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದತ್ತ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗಜಪಥದ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳು ದಾರಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿವೆ' ಎಂದು ಅವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಎಡವಟ್ಟುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಂದಾಯ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ವನ್ಯಜೀವಿ ವೈವಿಧ್ಯದ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬದುಕು ಏರು-ಪೇರು ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಾದ ಕೃಪಾಕರ ಅವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ 'ಆನೆ ಯೋಜನೆ'ಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಹಣ ಹಿಂಡುವ ಹಸುವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಗಜಪಡೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಏನೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಆಕ್ರೋಶ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.